ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Αποψη: Εθνική ανάγκη η διαμόρφωση διατροφικής πολιτικής

Της Αντωνιας Τριχοπουλου*

16.10.2010 • 08:00

Τα παραδοσιακά ελληνικά τρόφιμα είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με την παραδοσιακή ελληνική (μεσογειακή) διατροφή που αποτελεί μια διαχρονική έκφραση της πολιτισμικής μας κληρονομιάς. Παρά το γεγονός ότι ζούμε σε μια εποχή παγκοσμιοποίησης, πολλά παραδοσιακά ελληνικά τρόφιμα με ιστορία αιώνων έχουν αφήσει τη σφραγίδα τους στον σημερινό τρόπο διατροφής μας. Τα παραδοσιακά ελληνικά τρόφιμα όχι μόνο αποτελούν αντανάκλαση του πολιτισμού μας, αλλά κατά κανόνα έχουν χαρακτηριστικά υγιεινής διατροφής αφού η παράδοση σπάνια τιμά τρόφιμα που δεν είναι εύγευστα και υγιεινά.

Το ερευνητικό έργο που έχει γίνει στην Ελλάδα σχετικά με τη σημασία της ελληνικής παραδοσιακής διατροφής και τα παραδοσιακά τρόφιμα συνέβαλε ουσιαστικά στη διεθνή καταξίωση της μεσογειακής διατροφής και των παραδοσιακών τροφίμων που συνδέονται με αυτήν. Πολλές από τις σημαντικότερες σχετικές εργασίες, σε παγκόσμια κλίμακα, έγιναν στο πλαίσιο της ελληνικής έρευνας ΕΠΙΚ στην οποία παρακολουθούνται διαχρονικά, επί σχεδόν μία 15ετία, περισσότεροι από 28.000 Ελληνες και Ελληνίδες, που έχουν παράσχει εθελοντικά στοιχεία, πληροφορίες και βιολογικά δείγματα. Τα στοιχεία από την έρευνα αυτή αποδείχθηκαν πολύτιμα για την κατοχύρωση του ρόλου της παραδοσιακής μεσογειακής διατροφής στην υγεία και τη μακροβιότητα.

Έρευνα

Δεδομένου ότι η παγκοσμιοποίηση αποτελεί μια αδιάκοπη διαδικασία, όλες οι μεσογειακές χώρες θα μπορούσαν να ενώσουν τις δυνάμεις τους και να παρουσιάσουν μια κοινή προσέγγιση η οποία θα υπηρετούσε τη δημόσια υγεία και θα ωφελούσε την περιοχή μας. Αξιοσημείωτη είναι η κοινή πρόταση Ελλάδας, Ισπανίας, Ιταλίας και Μαρόκου στην UNESCO για την αναγνώριση της μεσογειακής διατροφής ως άυλης πολιτισμικής κληρονομιάς.

Οι έρευνες μας έχουν επίσης καταδείξει ότι η ευεργετική δράση της παραδοσιακής μεσογειακής διατροφής εκφράζεται από το σύνολό της και όχι από μεμονωμένα τρόφιμα και θρεπτικές ουσίες. Οι ευεργετικές συνέπειες, κατ' εξοχήν έκδηλες στον ελληνικό πληθυσμό και την παραδοσιακή διατροφή του, μπορούν σε κάποιο βαθμό να αποδοθούν στα παραδοσιακά τρόφιμα τα οποία αποτελούν τον κορμό της παραδοσιακής μεσογειακής διατροφής.

Πολλά ελληνικά παραδοσιακά τρόφιμα θα μπορούσαν να αναγνωριστούν από τον κοινοτικό κανονισμό, που αφορά την προβολή σχέσεων διατροφής και υγείας. Η ένταξη αυτή θα συνέβαλε στην ανάδειξη της αξίας των παραδοσιακών ελληνικών τροφίμων. Οι φυσικές πρώτες ύλες που χρησιμοποιούνται και οι τεχνικές επεξεργασίας που έχουν δοκιμαστεί στον χρόνο καθιστούν τα παραδοσιακά μας τρόφιμα διατροφικώς πλούσια, ελαχιστοποιώντας τις ανάγκες εμπλουτισμού

για την κάλυψη των συνιστώμενων διατροφικών προσλήψεων. Επιπλέον, η προβολή και η προώθηση των παραδοσιακών μας προϊόντων στηρίζει την αειφορία, την ελληνική τοπική αγροτική ανάπτυξη και την οικονομική βιωσιμότητα μικρών επιχειρήσεων.

Για την παραγωγή των παραδοσιακών τροφίμων γενικά χρησιμοποιούνται προϊόντα τοπικής παραγωγής. Η καλλιέργεια των τοπικών προϊόντων συμβάλλει στην επίτευξη ενός βιώσιμου περιβάλλοντος και στην απασχόληση του τοπικού ανθρώπινου δυναμικού. Ο συνδυασμός του «υγιεινού και εύγευστου» είναι πολύ ελκυστικός στη βιομηχανία τροφίμων και τα παραδοσιακά τρόφιμα θα μπορούσαν ενδεχομένως να περάσουν στη διαδικασία της μαζικής παραγωγής. Ωστόσο, αν η παραγωγή τους δεν έχει κανόνες, υπάρχει κίνδυνος να κυκλοφορούν απομιμήσεις των παραδοσιακών τροφίμων, με αποτέλεσμα τη σταδιακή απαξίωσή τους και την παραπλάνηση των καταναλωτών. Για τον λόγο αυτόν, είναι ανάγκη να νομοθετηθεί και τυποποιηθεί η παραγωγή των παραδοσιακών ελληνικών τροφίμων, έτσι ώστε να προστατευθούν τα προϊόντα, οι παραγωγοί τους και οι καταναλωτές. Η κατοχύρωση των παραδοσιακών ελληνικών τροφίμων θα μπορούσε να ενθαρρύνει τη μικρής κλίμακας παραγωγή τους από μικρομεσαίες επιχειρήσεις και να επεκτείνει την προοπτική εξαγωγής τους σε χώρες εκτός Ελλάδας. Δυστυχώς, στη χώρα μας, μερικά παραδοσιακά τρόφιμα απειλούνται από εξαφάνιση στο άμεσο μέλλον λόγω της αλλαγής του τρόπου ζωής. Κατά συνέπεια, υπάρχει πραγματική ανάγκη για μελέτη και προώθηση των παραδοσιακών τροφίμων, έτσι ώστε να συντηρήσουμε τα σημαντικά αυτά στοιχεία της λαογραφίας και του πολιτισμού μας και να εμπλουτίσουμε και να βελτιώσουμε τη διατροφή στη χώρα μας, αλλά και πέραν αυτής.

Ο τομέας μαζικής εστιάσεως μπορεί να διευκολύνει την προώθηση των παραδοσιακών ελληνικών τροφίμων σε συνεργασία με τη βιομηχανία τροφίμων και ιδιαίτερα με τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις οι οποίες κατ' εξοχήν μπορούν να παράγουν παραδοσιακά τρόφιμα.

Επιστήμονες και επαγγελματίες της βιομηχανίας τροφίμων πρέπει από κοινού να αναδείξουν τα χαρακτηριστικά, τη σημασία και τις επιπτώσεις στην υγεία της παραδοσιακής ελληνικής διατροφής και των παραδοσιακών της τροφίμων. Θα πρέπει, επίσης, να συμφωνήσουν για τη φύση των προβλημάτων, τον τρόπο αντιμετώπισής τους και τις προτεραιότητες. Η δημόσια υγεία και η παραγωγή – μεταποίηση – διακίνηση τροφίμων έχουν κοινούς αλλά και διακριτούς στόχους. Έχει επιτακτική σημασία να ισχυροποιηθούν οι κοινές επιδιώξεις και να αμβλυνθούν οι διαφορές.

Η συντονισμένη δράση με βραχυχρόνιους και μακροχρόνιους στόχους θα πρέπει να είναι διατομεακή και να εντάσσεται στο πλαίσιο θεσμοθετημένης διατροφικής πολιτικής.

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας έχει διαμορφώσει Σχέδιο Δράσης για τη Διατροφή και το Τρόφιμο με έμφαση στη Διατροφική Πολιτική. Το ιστορικό της προσπάθειας αυτής, έχει τις ρίζες του σε Διεθνές Συνέδριο Διατροφής που έγινε στη Ρώμη και οργανώθηκε από κοινού από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας και τον Οργανισμό Τροφίμων και Γεωργίας. Τα συμμετέχοντα κράτη-μέλη, συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδος, αποδέχθηκαν να εφαρμόσουν 17 προτάσεις, μέχρι το 1996. Πολλές από αυτές δεν έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι σήμερα στη χώρα μας.

Συνεπώς χρειάζεται συντονισμός, σε εθνικό επίπεδο, των δραστηριοτήτων σχετικά με τη διατροφή και το τρόφιμο και θεσμοθέτηση διατροφικής πολιτικής, στην οποία να συνεκτιμάται η υγεία και η εθνική οικονομία. Οταν αναφερόμαστε στην υγεία, δεν αναφερόμαστε μόνο στην ασφάλεια του τροφίμου, που είναι κατά τεκμήριο επαρκής στη χώρα μας, αλλά και σε υγιεινές διατροφικές επιλογές που προάγουν την υγεία και τη μακροβιότητα.

Καίριο ρόλο στη διαμόρφωση εθνικής διατροφικής πολιτικής έχει η εθνική αγροτική πολιτική, η οποία εξαρτάται από την αγροτική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ενωσης (Κοινή Αγροτική Πολιτική, ΚΑΠ). Η ΚΑΠ, μέσω των επιχορηγήσεων, επηρεάζει τους παραγωγούς στην επιλογή καλλιεργειών και, μέσω του συστήματος τιμών, επηρεάζει τις τιμές πώλησης εγχώριων και εισαγόμενων προϊόντων. Η ΚΑΠ ελέγχει έτσι μία από τις βασικές παραμέτρους της επιτυχούς εφαρμογής της διατροφικής πολιτικής: τη διάθεση και το κόστος αγοράς τροφίμων.

Είναι εθνική ανάγκη να διαμορφωθεί διατροφική πολιτική στη χώρα μας, αφού άλλες χώρες έχουν ήδη διαμορφώσει, πραγματοποιούν και αξιολογούν ανάλογες πολιτικές με διαφορετικούς στόχους. Η παραδοσιακή μεσογειακή διατροφή είναι ακόμη ανάγλυφη στις εμπειρίες μας αν όχι στην καθημερινή μας πρακτική. Η διατήρηση και προαγωγή της θα προστατεύσει την υγεία μας και θα περιφρουρήσει τους περιβαλλοντικούς πόρους, αφού σε ενεργειακή βάση η ελληνική μεσογειακή διατροφή απαιτεί μικρή κατανάλωση ενέργειας και υδάτινων πόρων και φορτίζει το περιβάλλον με λιγότερα κατάλοιπα. Συμβάλλει επίσης έμμεσα στην αποκέντρωση και στη δημιουργία και διατήρηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων και ακόμη μπορεί να αναγάγει την Ελλάδα σε χώρα σύμβολο γευστικών τροφίμων που συμβάλλουν στην προστασία της υγείας, όπως άλλες χώρες πέτυχαν να γίνουν σύμβολα ποιότητας για ενδύματα, υποδήματα ή καλλυντικά. Η Ελλάδα αποτέλεσε το λίκνο της παραδοσιακής διατροφής και έχουμε ήδη αποδείξει τη σημαντική της συμβολή στην υγεία. Το πρώτο και δύσκολο βήμα για τη διαμόρφωση μιας διατροφικής πολιτικής έχει γίνει, τα επόμενα βήματα είναι εύκολα αλλά θέλουν γνώση, σύνεση και επιμονή.

* Η καθηγήτρια Αντωνία Τριχοπούλου διευθύνει το Συνεργαζόμενο Κέντρο Διατροφής του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας στην Ελλάδα και είναι αντιπρόεδρος του Ελληνικού Ιδρύματος Υγείας.

Ακολουθήστε την «Κ»
στο Google News

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΑΚΟΜΗ

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Η επένδυση στο χρηματιστήριο των… πινακίδων κυκλοφορίας

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Η καταπολέμηση του παιδικού καρκίνου

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Καθ' οδόν προς… μερικό «άνοιγμα» και των ταξί

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Μεγάλη η αλλαγή στην αγορά της οδού Πατησίων

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΜΙΚΡΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Μηχανισμοί πλουτισμού από Ειδικούς Λογαριασμούς

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε. © 2014 - 2022

Powered by